

a ne zanimaju ga podaci o bolestima osoba koje s njim žive; stanuju u istom stanu ili u kući, to pojmovnim značenjem točan naziv za taj dio anamneze jest *porodična anamneza*. Navedeno možemo zorno predočiti i potvrditi sljedećim primjerom: supruga i ja živimo u istoj obitelji, ali smo potomci različitih porodica pa nismo krvni rod, tako da nemamo slične nasljedne osobine. Naša su pak djeca udata i oženjena i žive sa svojim obiteljima, ali su potomci iste porodice, tj. rodbina, pa imaju slične nasljedne osobine. No, to nikako ne znači da je naziv *obiteljska anamneza* suvišan u hrvatskom medicinskom nazivlju. Naprotiv, on je neophodan jer označava pojam čiji je sadržaj uzimanje podataka o preboljelim i sadašnjim bolestima osoba koje s bolesnikom obitavaju, tj. stanuju u istom stanu ili u kući, što je značajno za pravodobno otkrivanje oboljelih od različitih prijenosnih zaraznih bolesti (tuberkuloza, ospice, trbušni tifus i dr.) i kliconoša, s kojima je bolesnik bio u svakodnevnom izravnom ili posrednom dodiru i stoga izložen infekciji i mogućnosti obolijevanja. Podaci dobiveni uzimanjem obiteljske anamneze od takvih bolesnika često usmjere na bitne preglede i laboratorijske i druge pretrage za otkrivanje prirode bolesti, ili štoviše, omogućuje liječniku postavljanje ispravne dijagnoze i u fazi nedostatno razvijene ili atipične kliničke slike bolesti.

Mate Mihanović

O KRIVULJI 2. REDA

U 1. broju 30. godišta časopisa Jezik, članak R. Kalmete u kojem se imenici *ravnodnevice* daje prednost pred imenicom *ravnodnevnica*, ponukao me je da se osvr-

nem na jedan već stari primjer iz matematičkog nazivlja.

Za *krivulju 2. reda* (presjek stošca ravninom) postojao je stari domaći naziv *čunjosečnica*, a upotrebljavana je i tuđica *konika* (grč.). U novije vrijeme jezikoslovci su unijeli promjenu u tu riječ, te se odjednom pojavljuje riječ *čunjosečica*, a naziv *čunjosečnica* je izostao (Rječnik MH/MS, 1967). Takav naziv ima sasvim promijenjen smisao, te je ta riječ praktički izbačena iz hrvatskoga jezika. Matematičari, naime, u nastojanju da izbjegnu nespo-razum, pišu sada *konika*, a to je šteta.

O čemu se radi? Stožac (čunj) možemo presjeći ravninom u krivulji 2. reda. Ona koja siječe (ravnina) jest *čunjosečica*, a *mjesto* presjeka (krivulja), kad već ne može biti *čunjosečnica*, neka bude *konika*. Valja priznati da između ravnine i *krivulje* postoji velika razlika.

Možda će sve biti jasnije na jednom analognom, ali nematematičkom primjeru. Iz već spomenutog Rječnika citiram: *kovač, zanatlija koji kuje ...* Zatim nalazimo: *kovačica, kovačeva žena*, a vjerujem da bi tako trebalo nazvati i *ženu koja kuje*. I treće: *kovačnica, mjest gdje se ...* (kuje). Mislim da je sada jasno.

Koliko god bilo možda opravdano modificirati neku riječ, ne smije se dopustiti gubljenje smisla, jer je tada izgubljena i riječ. Iako nisam jezikoslovac, usuđujem se predložiti – vratimo čunjosečnicu.

Branko Kučinić

1 KOLOSJEK DO 5 KOLOSJEK

Na željezničkome Glavnom kolodvoru u Zagrebu, glavnome gradu SR Hrvatske, u polasku i dolasku vlakova dočekuju nas lijepo oblikovane ploče s ovakvim

natpisima: 1 *Kolosjek*, 2 *Kolosjek*, 3 *Kolosjek*, 4 *Kolosjek* i 5 *Kolosjek*. Takav tekst možemo čitati samo kao „jedan kolosjek”, „dva kolosjek”, „tri kolosjek”, „četiri kolosjek” i „pet kolosjek”s napomenom da u takvim slučajevima imenicu *kolosijek* (ne *kolosjek*!) pišemo malim, a ne velikim slovom. Tako se napisani natpisi ne bi smjeli pojaviti ni na željezničkoj postaji Kotoriba. Riječ je o javnim natpisima koji pripadaju svima nama, upravo – zrcalište su *naše* jezične (ne)kulture. Stoga bismo preporučili da navedene natpise zamijenimo jezično pravilnim natpisima 1. *kolosijek*, 2. *kolosijek*, 3. *kolosijek*, 4. *kolosijek* i 5. *kolosijek*, što moramo čitati kao „prvi kolosijek”, „drugi kolosijek”, „treći kolosijek”, „četvrti kolosijek” i „peti kolosijek”.

Ratimir Kalmeta

O JEZIKU JANKA LESKOVARA

(Dr Ivan Sović, *Jezik Janka Leskovara*,
Školske novine, Zagreb, 1982.)

Nije običaj da se o knjizi piše pošto je već rasprodana, ali ako se knjiga, naročito jezikoslovna monografija, rasproda u rekordnom vremenu, bilo bi šteta ne zabilježiti njezinu pojavu. Razlog više za to jest i činjenica da se s njome pojavio i novi izdavač jezičnih djela. Naime *Jezik Janka Leskovara* dr. Ivana Sovića prva je knjiga novopokrenute biblioteke *Jezik i književnost* u NIRO „Školske novine” (druga je *Sto jezičnih savjeta* dr. Ivana Brabeca, obje u godini 1982).

Uz uvodni dio (Pristup i izvori) i obilne *Priloge* (Bilješke, Literatura) glavnina knjige (naslovljena *Jezik, djelo, ličnost*) sadrži sedam poglavlja: Pravopis, Fonologija, Gra-

matika, Leksik. Kajkavizmi, Stvaralaštvo i ličnost. Zaključak. Sustavno iznoseći sve važnije jezične značajke Leskovarova pisanja, dokaznim postupkom i komparativnom metodom Sović je nastojao utvrditi:

a) koliko se Leskovarov jezik razlikuje od današnjega hrvatskoga književnog jezika,

b) koliko je njegov jezik u skladu s jezičnom normom koje su se držali hrvatski književnici na prijelomu 19. i 20. stoljeća,

c) koliko je Leskovar bio pod utjecajem zavičajne i prijašnje standardne kajkavštine,

d) koliko je s obzirom na jezik bio pod utjecajem onodobne srpske književnosti,

e) koliko je pridonio bogaćenju i uopće razvoju hrvatskoga književnog jezika,

f) koje su osnovne značajke Leskovarova stila.

Ističući činjenicu da su stanovita jezična kolebanja, posebice u pravopisu i morfologiji, kao uostalom i u drugih pisaca s kraja prošloga i početka ovoga stoljeća, uzrokovana napuštanjem dotadašnje književnojezične prakse zasnovane na shvaćanjima zagrebačke filološke škole, Sović uvjerljivo dokazuje da je Janko Leskovar poznao književni jezik svoga doba, da je u okvirima tadašnje norme u previranju izgrađivao svoj osobni jezični izraz usklađujući ga s tematikom, ambijentom, likovima i kulturnim ozračjem u kojem su se razvijali junaci njegovih romana i pripovijedaka. Iako tvrdi da Leskovar „zauzima dostojno mjesto u povijesnom razvoju proznog izraza u hrvatskom književnom jeziku”, Sović ne pretjeruje u pohvalama, nego upozorava i na nedostatke. Pri tom bih istakao Sovićevo upozorenje da bi redaktori Leskovarovih djela morali biti veoma oprezni kad ih ispravljaju i ne bi smjeli olako dirati u osobine koje možda nisu u skladu s današnjom književnojezičnom normom, ali su obilježje Leskovarova pisanja i doba te ne otežavaju